

Tab. 1. Odnos starosti malakoloških muzejskih i izvanmuzejskih istraživanih zbirki i broja podataka (inventarnih brojeva) roda Pomatias.

Tab. 1. Relation of age malacological research collections in museums and elsewhere and quantity of data (catalogue numbers) for the genus Pomatias.

	muzejske zbirke museum collections		vanmuzejske zbirke collections outside museums
starost u godinama age in years	559		95
odnos ratio	6	:	1
broj podataka quantity of data	346 (42%)		472 (58%)
odnos ratio	1	:	1,4

Tab. 2.

	starost muzeja age of museum	broj kustosa malakologa No. of malacological curators	broj godina rada years of work	broj podataka quantity of data
Prirodoslovni muzej Slovenije	158	1 (0)*	20 (0)	26
Hrvatski prirodoslovni muzej	143	4 (3)	54 (21)	228
Zemaljski muzej BiH	101	0 (0)	0 (0)	7
Prirodnjački muzej, Beograd	94	3 (1)	58 (5)	75
Prirodonaučeni muzej na Makedonija	63	1 (1)	9 (9)	10
ukupno – total	559	9 (5)	14 (35)	346

SUMMARY

Problems of malacological collections in Yugoslavia

Vesna Štamol and Božana Jovanović

On the basis of a survey of the malacological collections of all larger natural history museums – in Ljubljana, Zagreb, Sarajevo, Belgrade and Skopje, and in comparison with four private collections, it was concluded that the number of data obtained from the museums is surprisingly small. For this reason the contribution of museums to the preparation of maps does not correspond to the nature of their function. The reasons are to be sought in lack of curators to deal with the recent malacofauna or to many commitments of the curators in other activities. Another reason is inadequate purchase of malacological collections and inadequate collection of specimens in the field.

VIVE L’AFFICHE! – ŽIVIO PLAKAT!

Snježana Pavičić

Muzej revolucije naroda Hrvatske
Zagreb

Izložba plakata francuskog umjetnika Michela Bouveta u Muzeju revolucije naroda Hrvatske, Zagreb 9. 3. – 9. 4. 1990.

uradnjom Francuskog instituta, Kulturno-informativnog centra i Muzeja revolucije naroda Hrvatske u Zagrebu je organizirana putujuća izložba plakata. Nakon francuske promocije, od 15. travnja do 15. srpnja 1988. u pariškom

kulturnom centru Creteil, izložba je odabrana kao predstavnik francuskoga grafičkog dizajna i tako je nakon Bukurešta predstavljena zagrebačkoj publici, a potom preseljena u Beč te druge evropske i američke gradove.

Bila je to iznimna prilika da upoznamo radove mladog Bouveta (rođen je 1955. godine), njegove stilске karakteristike i preokupacije, a ujedno je to bila prilika da suočenjem dvaju različitih miljea utvrdimo stvarnu ugroženost našega grafičkog dizajna.

U prekrasnom izložbenom prostoru, tzv. prstenu Muzeja revolucije, mogli smo vidjeti šezdeset Bouvetovih plakata oblikovanih povodom brojnih kulturnih zbivanja u Francuskoj; muzičkih događanja (od rocka i jazza do koncerata klasične glazbe), kazališnih predstava i baleta, izložbeno-galerijskih aktivnosti, happeninga, performancea, tribina, predstavljanja novih knjiga i tome slično.

Bouvetova tematska opredijeljenost za tzv. kulturni plakat nije slučajna. On je, završivši akademiju (École Nationale Supérieure des Beaux-Arts de Paris), u brojnim, uglavnom kratkim fazama i eksperimentima pronašao okruženje koje mu je omogućilo uspješnu artikulaciju vlastitoga likovnog izraza putem plakatne forme. To je okruženje spomenuti kulturni centar Creteil, a Creteilovi naručitelji su ponajviše institucije i organizacije koje financira Ministarstvo kulture ili pak kulturne službe pojedinih gradova. I kao što nam je u razgovoru nakon otvorenja rekao autor, Bouvet je zapravo imao sreću što je radio s ljudima koji su mu ukazali puno povjerenje i što su mu, već kao početniku, pružili punu slobodu izražavanja, pritom svjesno pristajući i na rizik. A profesionalni, mecenatski odnos manifestirao se ne samo hvaljenjem originalnih ideja i kvalitetnih radova već i kad je bilo promašaja – po mišljenju službene kritike – jer tada je autora trebalo braniti i stimulirati za dalji rad. Direktor kulturnog centra Jean Morlock u predgovoru kataloga za ovu izložbu okarakterizirao je zajedničku uspješnu i dugu suradnju, što traje od 1981. godine, kao »fascinantnu suživljenost sa vizualnim identitetom koju je Bouvet ponudio, a sredina prihvatila kao vlastitu identifikaciju, kao vlastiti prepoznatljiv znak i mišljenje«.

Iza takve ocjene stoji talentirani autor, mnogo, mnogo strpljivog i koncentriranog rada, te pronicljivo uvažavanje bitnih pojedinosti i zahtjeva naručilaca. A zbog različitosti naručenih tema nužno je neprestano proširivati područje istraživanja umjetnosti, novih medija i ostalih perceptivnih sistema. Zato i na Bouvetovim plakatima doista prepoznajemo utjecaje različitih medija: slikarstva (M. Ernst, T. Wesselman, J. Miró, M. Ramos, R. Hamilton, R. Rauschenberg...), filma (od crtanog filma do horrorra), televizije (naročito TV-reklame), društvenih igara (šah, puzzle...), kompjuterske animacije i fotografije.

Razina spomenutih utjecaja kreće se od površno-morfološkog skidanja, odnosno efemernog uvažavanja, do intenzivnijeg akceptiranja i povremenog ulaženja u direktan postupak drugih izraza.

Postmodernističkim terminima govoreći, riječ je o vrlo bogatim, barokiziranim kompozicijama s izražajno i sugestivno montiranim situacijama i osebnim plastičnim vrijednostima. Tome naročito pridonose koloristički, uglavnom komplementarni odnosi (nema tonskog i monokromnog), a također je zanimljiv izbor veličine, format plakata od 100 × 150 cm i 120 × 180 cm, koji odstupa i od uobičajenih i od ekskluzivnijih primjera (recimo švicarskog formata 90,5 × 128 cm ili engleskog 64 × 120 cm).

Uvažavajući sve bitne zahtjeve suvremenog i funkcionalnog plakata, dakle raznolikost utjecaja (posebice slikovnu obaviještenost), kolorističke aspekte, tipografske elemente itd. Bouvet uspijeva odoljeti komercijalnoj agresiji koja nekritički inzistira na banalnim, proizvoljnim i dekorativnim rješenjima i bučno srce drapateljskim reakcijama čije su posljedice još veće otuđenje i amnezija.

Iako neki plakati izgledaju prilično »veselo«, natrpano i pomalo neobuzdano, sa vrlo prezentnim kompilacijskim i montažerskim kič-postupcima, pažljivim promatranjem shvatit ćemo da je riječ o otvorenoj, slobodnoj i direktnoj komunikaciji koja ne pretendira moralizatorskom i licemjernom ulaganju i sličnim mimikrijskim »osjećajčićima«, već je puno bliža koncepciji prema kojoj su »plakati hvatači pogleda što se pojavljuju u sivilu nizova kuća kao šareni listovi malih vrtova mašte« (H. Kasser).

Važno je istaći da su posrijedi čvrste kompozicije, uravnoteženi ritmički odnosi i ostalo uvažavanje relevantnih »pravila (plakadne) igre« s jasnim očitovanjem i poštovanjem bogate tradicije jednog Julesa Chereta ili Henrya de Toulouse Lautreca.

Pritom spomenuti odnos prema tradiciji nema nostalgicne i pamfletske asocijacije, već je upravo područje kreativnog obrtaja s mnogo humornih, duhovitih, ironijskih ili parafrazirajućih situacija.

O konkretnom postupku svoga rada Bouvet nam je rekao: »Ono što traži najviše vremena to je, naravno, definicija koncepta, odnosno ideje. Često pokušavam pronaći tri ili četiri mogućnosti koje tada konkretiziram u obliku skice smanjene veličine, između kojih moj naručilac i ja izabiremo optimalno rješenje.

Tipografski elementi dolaze uglavnom kasnije, ali pravovremeno, tj. u fazi stvaralačkog procesa. Oni također moraju biti čvrsto povezani sa slikovnim dijelom kako bi zajedno činili konzistentnu cjelinu, a naročito respektirali prostorne probleme.«

Ono što, dosljedno prethodnim karakteristikama i osobnostima, također zaokuplja pažnju je tehnički perfekcionizam i izvanredna doradenost Bouvetova plakata – ništa nije prepušteno slučaju i nekontroliranoj improvizaciji.

Svi plakati otisnuti su u offsetu, a autori korištenih fotografija su Francis Laharrague, Rachel Levy i Fabrice Boissière.

Recimo nakraju da Michel Bouvet kontinuirano izlaze na samostalnim i grupnim izložbama u Francuskoj i drugim zemljama, a redovan je sudionik biennialnih grafičkih promocija u Varšavi, Brnu, Bonnu, New Yorku, Tokiju, Ljubljani i drugim centrima koji organiziraju takve izložbe.

Iako je svaka izložba na neki način »lekcija poniznosti i napetosti«, tu vrstu aktivnosti Bouvet smatra obaveznim i vrlo poticajnim dijelom svoje profesije jer se međusobnim suočavanjem nacionalnih produkcija mnogo toga nauči, a u promijenjenom kontekstu obično se događaju i vrlo intrigantne stvari, posebice u smislu dešifriranja plakatne poruke (od potpune nerazumljivosti i anakronog prevodenja do zajedničkog slaganja i odobravanja).

Bouvet je dobitnik brojnih nagrada i priznanja: Grand prix za kulturni plakat 1987. godine, koji mu je dodijelila Nacionalna biblioteka u Parizu, potom brončane medalje s biennialne, internacionalne izložbe održane u Brnu 1988. godine, druge nagrade (Merit Awards) na također internacionalnoj izložbi u

New Yorku, priznanja Mention d'honneur na dvanaestom bijenalu plakata u Varšavi itd.

Značajno je da mnoge kulturne i muzejsko-galerijske institucije pokazuju interes za Bouvetov rad pa smo tako njegove plakate mogli pronaći na stalnoj izložbi Muzeja plakata u Parizu (koja je sada nažalost zatvorena), u fundusu Nacionalne biblioteke, također u Parizu, te u gotovo svim važnijim evropskim i američkim kulturnim sredinama (u Münchenu, Bonnu, Madridu, Varšavi, Pragu, Ljubljani, Zagrebu).

Michel Bouvet, Les Saisons de l'Europe, plakat na izložbi u Muzeju revolucije naroda Hrvatske, Zagreb

Ako ste posjetili našu izložbu, zasigurno ste se složili i s njenim naslovom Živio plakat! koji je potpuno adekvatan i zapravo iskazuje optimističan Bouvetov stav prema budućnosti plakata, koji će po njegovu mišljenju »poput knjige još dugo održavati svoj dignitet i tako opstati u obilju drugih sve agresivnijih medija«.

Primljeno: 25. 4. 1990.

SUMMARY

Vive l'affiche! – long Live the Poster!

Snežana Pavičić

In March and April 1990 an exhibition of posters by the young French artist Michel Bouvet was organized in the Museum of Revolution of the People of Croatia. On show were 60 posters made on the occasions of numerous cultural events. The posters are marked by the influence of various media, the postmodernist method of mounting, and characterized by pronounced perfectionist techniques.